

ΑΛΕΞΙΘΥΜΙΑ

Ιωάννα Καλλία, Ψυχολόγος,
Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας Ν. Φωκίδας, ΕΚΨ Π.
ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μετάφραση υλικού του Ινστιτούτου της

Τι είναι η **ΑΛΕΞΙΘΥΜΙΑ** ?

- αρχαίο ρήμα **αλέξω** (απομακρύνω, απωθώ, αλλά και προστατεύομαι)
- "θυμός" που σημαίνει το συναίσθημα

⇒ **απωθώ το συναίσθημα**

στερητικό α (έλλειψη) + λέξις (λέξη) + θυμός (συγκίνηση)

⇒ **έλλειψη λέξεων για τα συναισθήματα.**

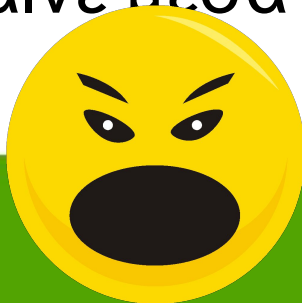
ΑΛΕΞΙΘΥΜΙΑ: η κατάσταση που χαρακτηρίζει τους ανθρώπους που έχουν δυσκολία κατανόησης και έκφρασης των συναισθημάτων τους

Πρώτη χρήση του όρου

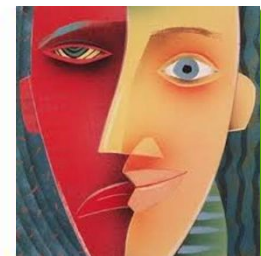
1972 - ψυχίατρος Πέτρος Σιφναίος, χρησιμοποιεί τον όρο, καθώς διαπίστωσε ότι υπήρχαν άνθρωποι που δεν είχαν λέξεις για να περιγράψουν αισθήματα. Για παράδειγμα, ένας ασθενής του έλεγε ότι έγινε ένας καβγάς. Ο Σιφναίος τον ρώταγε «πώς αισθανθήκατε;» κι εκείνος άρχιζε να περιγράφει τι έγινε, αλλά χωρίς συναισθήματα. Δεν μπορούσε να καταλάβει τι συνέβαινε μέσα του.

Βασικά Χαρακτηριστικά της Αλεξιθυμίας

1. Δυσκολία αναγνώρισης συναισθημάτων
2. Δυσκολία περιγραφής των συναισθημάτων
3. Μειωμένη φαντασία

Taylor, Bagby and Parker, 1997

1. Δυσκολία αναγνώρισης συναισθημάτων

- ❑ Δυσκολία στον εντοπισμό των αιτιών των συμπτωμάτων
- ❑ Παρερμηνεία της σωματικής έκφρασης του συναισθήματος σαν σωματική έκφραση ασθενειών. (παράδειγμα: τα δάκρυα στα μάγουλα δεν είναι έκφραση στενοχώριας, αλλά ανωμαλία στους δακρυϊκούς αδένες ή μια καρδιά που πάλλεται δυνατά και γρήγορα λόγω πάθους ερμηνεύεται ως προβληματική βαλβίδα στην καρδιά κλπ.)
- ❑ Ανάλογα μπορεί να θεωρηθούν οι συναισθηματικές εκδηλώσεις ως αποτέλεσμα των περιβαλλοντολογικών συνθηκών (μολυσμένος αέρας, αλλαγή στην ατμοσφαιρική πίεση κλπ)

2. Δυσκολία περιγραφής των συναισθημάτων

- ❑ Τα άτομα με αλεξιθυμία βιώνουν έντονα συναισθήματα όπως και άλλοι, αλλά δεν έχουν την κατάλληλη γλώσσα για να περιγράψουν τα συναισθήματά τους.
- ❑ Μιλούν για το τι συμβαίνει γύρω τους ή για σωματικές δυσκολίες παρά για την εσωτερική συναισθηματική εμπειρία.
- ❑ Ερώτηση τρόμου: Πώς νιώθεις;

3. Μειωμένη Φαντασία

Η φαντασία είναι η ικανότητα της δημιουργίας εικόνων στο μυαλό με βάση τις αναμνήσεις από τον υλικό κόσμο γύρω μας.

Με μια πιο βαθιά μελέτη μπορούμε να πούμε ότι είναι κάτι πιο σύνθετο:

- είναι η ικανότητα δημιουργίας μυθοπλαστικών εικόνων τις οποίες δεν τις έχουμε συναντήσει στον υλικό κόσμο μας.
- εξυπηρετεί κάποιες σημαντικές λειτουργίες, όπως την ικανότητα να φανταζόμαστε τα συναισθήματά μας, τις επιθυμίες, τα όνειρά, τις ανάγκες και το πώς θέλουμε να τα εκπληρώσουμε ή πώς φανταζόμαστε τον εαυτό μας στην θέση ενός άλλου.
- Το τελευταίο αποτελεί και την βάση στην συναισθηματική κατανόηση (ενσυναίσθηση) και στην ικανότητα επηρεασμού των συναισθημάτων τρίτων.

Πως φαίνονται...

- ✓ περιγράφονται ως συναισθηματικά «επίπεδοι», απάθεις και αδιάφοροι στην εκδήλωση συναισθημάτων. Αυτή η συναισθηματική απάθεια μπορεί να τους κάνει μονότονους και πληκτικούς για τους άλλους.
- ✓ Αν τους ρωτήσεις, μπορεί να πούνε: «Δε νιώθω έντονα συναισθήματα, ούτε θετικά ούτε αρνητικά» ή «Δεν έχω νιώσει ούτε θυμό ούτε θλίψη ούτε χαρά». Κάποιες φορές μπορεί να κλαίνει και μάλιστα γοερά, χωρίς όμως να ξέρουν για ποιο λόγο.
- ✓ Στην πραγματικότητα, έχουν συναισθήματα αλλά δεν μπορούν να τα αναγνωρίσουν και να τα εκφράσουν.

Σχετικά χαρακτηριστικά και συμπεριφορές (I)

- Μονότονη ομιλία, λεπτομερής καταγραφή των καθημερινών, συνηθισμένων γεγονότων
- «Όχι» η αγαπημένη προεπιλεγμένη απάντηση
- Αποφυγή αποκάλυψης του εαυτού
- Διαταραχές ύπνου και έλλειψη ονείρων
- Συναισθηματικές εκρήξεις, ακατάλληλη έκφραση συναισθημάτων.

Σχετικά χαρακτηριστικά και συμπεριφορές (II)

- Ακαμψία σε θέματα ηθικής, δεοντολογίας και αξιών
- Απουσία ενσυναίσθησης
- Ελλείμματα κοινωνικών δεξιοτήτων
- Περιορισμένη συναισθηματική έκφραση
- Έλλειψη φαντασιώσεων
- Υπερευαίσθησία στις σωματικές αισθήσεις.

Τι δεν είναι Αλεξιθυμία

- Έλλειψη συναισθημάτων
- Άρνηση αποκάλυψης συναισθημάτων
- Καταστολή συναισθημάτων
- Συστολή και κοινωνική φοβία
- Απάθεια

Από τι προκαλείται η Αλεξιθυμία;

- ❖ Πρωτογενής αλεξιθυμία, φυσικές ανωμαλίες στη δομή του εγκεφάλου λόγω γενετικής, εγκεφαλικής βλάβης, έκθεσης σε τοξίνες.
- ❖ Ψυχογενής/δευτερογενής αλεξιθυμία, τραύμα, χρόνιος πόνος, υπερβολικό άγχος, πολιτισμική ή γονική προετοιμασία.
  - Εάν ο γονιός είναι ανίκανος να αναγνωρίσει και να ξεχωρίσει τις συναισθηματικές εκφράσεις στο παιδί, μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα του παιδιού να καταλαβαίνει τις συναισθηματικές εκφράσεις.

Επιπτώσεις της Αλεξιθυμίας

- ❑ Δυσκολία στις διαπροσωπικές σχέσεις
- ❑ Μειωμένη ικανοποίηση στο γάμο
- ❑ Προβλήματα υγείας (ανησυχία για την υγεία, σωματοποιήσεις, διατροφικές διαταραχές, διαταραχές κατάχρησης ουσιών, εξάρτηση από τυχερά παιχνίδια, κατάθλιψη)
- ❑ Διαταραχές ύπνου
- ❑ Επιρρέπεια σε παρορμητικές πράξεις ή ψυχαναγκαστικές συμπεριφορές

Παρεμβάσεις

- Εξάσκηση στην εκφραστική γραφή
- Ανάγνωση μυθιστορημάτων
- Μέσω τεχνών - μαθήματα χορού, μουσικής, τέχνης και δράματος / Θεραπείες μέσω τέχνης
- Ψυχοθεραπευτικές θεραπείες – καλλιέργεια συναισθηματικής νοημοσύνης
- Ομαδική Ψυχοθεραπεία
- Ατομική και οικογενειακή ψυχοθεραπεία

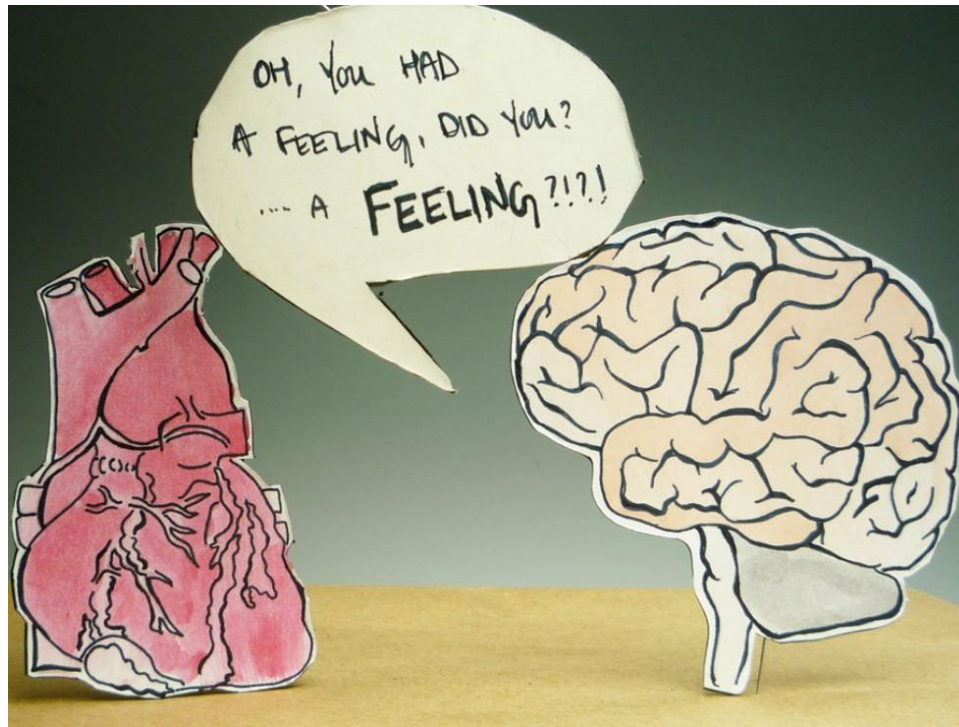

Βιβλιογραφία

- Krystal, H . (2009) Integration and Self Healing. Affect – Trauma – Alexithymia. Routledge
- Thomson, J (2009) – Emotionally Dumb. An overview of Alexithymia. Soul Books.
- Timoney, L.R. and Holder M.D. (2013) – Emotional Processing Deficits and Happiness. Assessing the Measurement, Correlates, and Well-Being of People with Alexithymia. Springer.
- Van der Kolk, Bessel A (2014) – The body keeps the score. Brain, mind and body in the healing of trauma. Viking Penguin

Ευχαριστώ πολύ!

Εταιρία Κοινωνικής Ψυχιατρικής
Π. Σακελλαρόπουλος